PARLAMENTUL EUROPEAN

2004 *2009*

Comisia pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne

2008/2160(INI)

6.1.2009

PROIECT DE RAPORT

conţinând o propunere de recomandare a Parlamentului European adresată Consiliului privind consolidarea securităţii şi a libertăţilor fundamentale în reţeaua internet
(2008/2160(INI))

Comisia pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne

Raportor: Stavros Lambrinidis

PR_INI_art114

CUPRINS

Page

PROPUNERE DE RECOMANDARE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ADRESATĂ CONSILIULUI 3

PROPUNERE DE RECOMANDARE ADRESATĂ CONSILIULUI (B6-0302/2008) 9

PROPUNERE DE RECOMANDARE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ADRESATĂ CONSILIULUI

privind consolidarea securității și a libertăților fundamentale în rețeaua internet (2008/2160(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere propunerea de recomandare adresată Consiliului de Stavros Lambrinidis, în numele grupului PSE, privind consolidarea securității și a libertăților fundamentale în rețeaua internet (B6-302/2008),

– având în vedere Pactul internațional privind drepturile civile și politice, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ECHR) și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene[1] și în special prevederile acesteia privind protecția datelor cu caracter personal, libertatea de exprimare, respectarea vieții private și de familie, precum și dreptul la libertate și siguranță,

– având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date[2], Decizia-cadru a Consiliului 2008/977/JAI din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală[3], Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public[4], propunerea Comisiei, din 13 noiembrie 2007, de directivă a Parlamentului și Consiliului de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor legate de rețelele și serviciile de comunicații electronice, Directiva 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor electronice și Regulamentul (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului (COM(2007)0698), Directiva 2006/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice[5] și avizul dat de avocatul general la 14 octombrie 2008 în Cauza C-301/06 *Irlanda c. Parlament și Consiliu*,

– având în vedere Decizia-cadru 2005/222/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind atacurile împotriva sistemelor informatice[6], Decizia-cadru a Consiliului 2001/413/JAI din 28 mai 2001 de combatere a fraudei și a falsificării mijloacelor de plată altele decât numerarul[7], Decizia-cadru a Consiliului 2008/919/JAI din 28 noiembrie 2008 de modificare a Deciziei-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind

[1] JO C 364, 18.12.2000, p. 1.
[2] JO L 281, 23.11.1995, p. 31.
[3] JO L 350, 30.12.2008, p. 60.
[4] JO L 345, 31.12.2003, p. 90.
[5] JO L 105, 2006, p. 54.
[6] JO L 69, 16.3.2005, p. 67.
[7] JO L 149, 2.6.2001, p. 1.

combaterea terorismului[1], Comunicarea Comisiei din 22 mai 2007 intitulată „Către o politică generală de luptă împotriva criminalității cibernetice” (COM(2007)0267), precum și recentele inițiative pentru depistarea unor forme grave de criminalitate și a terorismului (de ex. proiectul Check the Web („Verificați pe internet”)),

– având în vedere activitatea depusă în cadrul Consiliului Europei (CoE), în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și în cadrul ONU, atât în ceea ce privește combaterea criminalității și a criminalității cibernetice, cât și în ce privește protejarea drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv pe internet[2],

– având în vedere cele mai recente decizii ale instanțelor europene și ale curților constituționale naționale în acest domeniu și în special decizia Curții constituționale a Republicii Federale Germania, care recunoaște dreptul specific la protecția confidențialității și a integrității sistemelor de tehnologie a informației[3],

– având în vedere articolul 114 alineatul (3) și articolul 94 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și avizul Comisiei pentru cultură și educație (A6 0000/2008),

A. întrucât evoluția internetului demonstrează că acesta este pe cale să devină un instrument indispensabil în promovarea inițiativelor democratice, o nouă arenă pentru dezbateri politice (de ex. campanii electronice, votare electronică), un instrument esențial la nivel mondial pentru exercitarea libertății de exprimare (de ex. blogurile) și pentru dezvoltarea activităților de afaceri;

B. întrucât internetul întregește definiția libertății de exprimare prevăzute la articolul 11 al Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special în ceea ce privește dimensiunea sa „fără a ține seama de frontiere”;

C. întrucât transparența, respectarea confidențialității și o atmosferă de încredere între utilizatorii internetului ar trebui să fie considerate drept elemente indispensabile pentru elaborarea unei viziuni de securitate sustenabile pe internet;

D. întrucât, prin libertatea pe care o pune la dispoziție, internetul a fost, de asemenea, utilizat ca platformă pentru mesaje violente și nedemocratice, precum cele care incită la atacuri teroriste și întrucât amenințările pe care le prezintă criminalitatea informatică au sporit, în general, în toată lumea și pun în pericol persoane (inclusiv copii) și rețele;

E. întrucât această criminalitate trebuie combătută în mod eficient și decisiv, fără a modifica caracterul liber și deschis al internetului;

---

[1] JO L 330, 9.12.2008, p. 21.

[2] Ex.: Convenția Consiliului Europei din 23 noiembrie 2001; Convenția Consiliului Europei pentru protecția persoanelor privind prelucrarea automată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981.

[3] Curtea Constituțională a Republicii Federale Germania, 1 BvR 370/07, 27.2.2008, alineatul 1 - 333. http://www.bverfg.de/entscheidungen/rs20080227_1bvr037007.html

F. întrucât, într-o societate democratică, cetățenii sunt îndrituiți să observe și să judece zilnic acțiunile și convingerile guvernelor și ale întreprinderilor private care le pun la dispoziție servicii și nu guvernele sau întreprinderile sunt îndrituite să observe și să judece zilnic acțiunile și convingerile cetățenilor; întrucât tehnicile de supraveghere avansate din punct de vedere tehnologic, împreună cu o legislație care stabilește în mod neriguros limitele aplicării acestora, constituie o amenințare crescândă la adresa acestui principiu;

G. întrucât salturile tehnologice fac posibilă, din ce în ce mai mult, supravegherea secretă și, practic, nedetectată, a activităților desfășurate de cetățeni pe internet; întrucât simplul fapt că tehnologiile de supraveghere există, nu ar trebui să justifice utilizarea automată a acestora, dar întrucât interesul superior al protejării drepturilor fundamentale ale cetățenilor ar trebui să stabilească limitele și circumstanțele exacte în care aceste tehnologii pot fi utilizate de autorități sau întreprinderi private;

H. întrucât se reamintește faptul că, atunci când este vorba de drepturi precum libertatea de exprimare sau respectarea vieții private, amestecul în exercitarea acestor drepturi poate fi impus de autoritățile publice dacă este „conform legii”, necesar și proporțional într-o societate democratică;

I. întrucât, datorită caracterului său global, deschis și care oferă posibilitatea participării, internetul se bucură, de regulă, de libertate, însă aceasta nu exclude necesitatea de a se reflecta, la nivel național și internațional, în public sau în privat, despre modul în care libertățile fundamentale ale utilizatorilor internetului, precum și siguranța acestora, sunt respectate și protejate;

J întrucât analfabetismul informatic va deveni noul analfabetism al secolului 21; întrucât a se asigura de faptul că toți cetățenii au acces la internet este, prin urmare, echivalent cu a se asigura de faptul că toți cetățenii au acces la școlarizare și întrucât acest acces nu trebuie să fie refuzat, sub formă de pedepsire, de către guverne sau întreprinderi private; întrucât este important să se abordeze chestiunile noi ce apar, precum neutralitatea rețelelor, interoperabilitatea, accesibilitatea globală a tuturor nodurilor de internet, precum și utilizarea formatelor și standardelor deschise;

K. întrucât trebuie să se păstreze un echilibru stabil între reutilizarea informațiilor provenind din sectorul public, care oferă o șansă fără precedent pentru experimentare și schimburi culturale și de creație și protejarea drepturilor de proprietate intelectuală;

1. adresează Consiliului recomandările următoare:

Acces deplin și sigur la internet pentru toți

(a) să participe la eforturile de a face din internet un instrument important pentru emanciparea utilizatorilor, un mediu în care abordările și e-democrația „de jos în sus” să poată evolua, asigurând, în același timp, instituirea unor măsuri de protecție semnificative, având în vedere faptul că noi forme de control și cenzură pot apărea în această sferă; libertatea și protecția vieții private de care se bucură utilizatorii internetului trebuie să fie reală, nu iluzorie;

(b) să recunoască faptul că internetul poate fi o șansă extraordinară pentru consolidarea

cetățeniei active și că, în acest sens, accesul la rețele și la conținutul lor este unul din elementele esențiale; să recomande ca această chestiune să fie dezvoltată în continuare, presupunându-se că fiecare are dreptul de a participa la societatea informațională și că instituțiile și părțile interesate, la toate nivelurile, au responsabilitatea generală de a participa la această dezvoltare[1], înfruntând, astfel, cele două încercări noi, analfabetismul informatic și excluderea de la participarea democratică în era electronică[2];

(c) să asigure, împreună cu alți actori adecvați, faptul că securitatea, libertatea de exprimare și viața privată, precum și deschiderea pe internet, sunt abordate nu ca niște obiective concurente, ci sunt asigurate în mod simultan, în cadrul unei viziuni globale, care răspunde, într-o manieră adecvată, tuturor acestor imperative;

Angajament hotărât vizând combaterea criminalității informatice

(d) să invite Președinția Consiliului și Comisia să reflecte la o strategie globală pentru combaterea terorismului, inclusiv la modul de abordare a problemei pe care o reprezintă „furtul de identitate” la nivelul UE;

(e) să încurajeze reflecția privind cooperarea care este necesară în acest domeniu între actorii din sectorul public și cei din sectorul privat și consolidarea cooperării în ce privește aplicarea legii;

(f) să continue activitatea întreprinsă în cadrul proiectului „Verificați pe internet” și să promoveze acțiuni menite să amelioreze circulația informației privind criminalitatea informatică, cum ar fi recentele inițiative vizând crearea de sisteme de alertă naționale și a unui sistem de alertă european pentru semnalarea infracțiunilor comise pe internet, cu condiția să fie instituite măsurile de protecție necesare;

(g) să încurajeze programe menite să protejeze copiii și să educe părinții acestora, conform legislației europene referitoare la noile pericole informatice și să elaboreze o evaluare de impact a eficacității programelor existente până în momentul de față;

(h) să acționeze în vederea adoptării directivei referitoare la măsurile penale care vizează aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală, interzicând, în același timp și având în vedere acest obiectiv, controlul și supravegherea sistematică a tuturor activităților desfășurate de utilizatorii internetului și asigurând că pedepsele sunt proporționale cu încălcările comise; în acest context, să respecte, de asemenea, libertatea de exprimare și asociere a utilizatorilor individuali și să combată stimularea încălcărilor, pe cale electronică, a drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv unele restricții de acces excesive, impuse de însăși titularii drepturilor de proprietate intelectuală;

(i) să garanteze faptul că exprimarea unor convingeri politice controversate pe internet, inclusiv privitoare la terorism, nu face obiectul unei urmăriri penale;

[1] A se vedea Constituția Greciei și alineatul (5A) al acesteia.

[2] În acest document din 17 septembrie 2008 al Consiliului Europei, intitulat „Internetul - o resursă vitală pentru toți”, se subliniază, de asemenea, faptul că „garantarea și promovarea echității și participării cu privire la internet este un factor esențial al progresului echității și participării în societate în ansamblul său”.

O atenție constantă la protecția absolută și intensificarea promovării libertăților fundamentale pe internet

(j) să considere că „identitatea digitală” devine din ce în ce mai mult parte integrantă din noi înșine și, în acest sens, se cuvine să fie protejată, în mod adecvat și eficace, împotriva intruziunilor, atât din partea actorilor din sectorul privat, cât și a celor din sectorul public; să țină cont, în mod adecvat, de importanța anonimatului, a pseudonimelor și a controlului fluxurilor de informație pentru viața privată, precum și de faptul că utilizatorilor ar trebui să li se ofere mijloacele pentru a o proteja în mod eficient;

(k) să recunoască pericolul pe care îl reprezintă formele de supraveghere și control al internetului, care vizează urmărirea tuturor „pașilor digitali” făcuți de o persoană, cu scopul de a stabili un profil al utilizatorului și a-l „clasifica”; să precizeze faptul că astfel de tehnici ar trebui să fie întotdeauna evaluate în privința necesității și proporționalității, ținând seama de obiectivele urmărite; să evidențieze, de asemenea, necesitatea unei mai mari sensibilizări și a unui consimțământ în cunoștință de cauză referitoare la activitățile pe care aceștia le desfășoară pe internet (de ex. în rețelele sociale);

(l) să examineze și să stabilească limitele „consimțământului” care poate fi solicitat și extras de la utilizatori, fie de guverne, fie de întreprinderi private, de a renunța la o parte a vieții private a acestora, având în vedere dezechilibrul clar în privința puterii de negociere și de cunoștințe dintre utilizatorii individuali și aceste instituții;

(m) să limiteze și să definească în mod strict cazurile în care unei întreprinderi private de servicii de internet i se poate cere să divulge date autorităților guvernamentale;

(n) să condamne cenzura impusă de guverne asupra conținutului care poate fi căutat pe internet, în special în cazurile în care asemenea restricții pot avea efectul de a produce o „stare de frică” asupra exprimării convingerilor politice;

(o) să invite statele membre să garanteze faptul că libertatea de exprimare nu este supusă unor restricții arbitrare provenind din sfera publică și/sau privată și să evite toate măsurile legislative sau administrative care ar putea avea efectul de a produce o „stare de frică” asupra exprimării persoanelor;

(p) să atragă atenția asupra faptului că dezvoltarea „internetului lucrurilor” nu ar trebui să se facă în detrimentul protecției datelor și drepturilor cetățenilor;

(q) să încurajeze promovarea principiului „vieții private din concepție”, potrivit căruia cerința protejării vieții private și a datelor să fie introdusă în ciclul de viață al noilor evoluții tehnologice cât mai devreme cu putință;

Angajamente internaționale

(r) să îndemne toți actorii prezenți pe internet să se angajeze în procesul în curs al „cartei drepturilor pe internet”, care consolidează drepturile fundamentale existente, promovează aplicarea acestora și încurajează recunoașterea principiilor în curs de

apariție; în această privință, un rol de prim rang revine dinamicei coaliții a cartei drepturilor pe internet;

(s) să se asigure de faptul că, în acest context, se iau în considerare o inițiativă cu numeroși participanți, dusă la mai multe niveluri și orientată spre proces, precum și o combinație de inițiative globale și locale, cu scopul de a preciza și proteja drepturile utilizatorilor de internet și de a garanta, astfel, legitimitatea, responsabilitatea și acceptarea procesului;

(t) să încurajeze participarea activă a UE la diferite forumuri internaționale la care se discută aspectele globale și locale ale internetului, precum forumul privind gestionarea internetului (IGF);

(u) să participe, alături de toți actorii potriviți din UE la înființarea unui IGF european care ar face un bilanț al experienței câștigate de IFG naționale, ar funcționa ca un centru regional și ar face cunoscute, într-un mod mai eficient, chestiunile, pozițiile și preocupările la nivel european în cadrul viitoarelor IGF internaționale;

o

o o

2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei.

11.6.2008

PROPUNERE DE RECOMANDARE ADRESATĂ CONSILIULUI (B6-0302/2008)

depusă în conformitate cu articolul 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură

de Stavros Lambrinidis

privind consolidarea securității și a libertăților fundamentale în rețeaua internet

Parlamentul European,

– având în vedere Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și Carta drepturilor fundamentale și, în special, clauzele pertinente privind protecția datelor cu caracter personal, libertatea de exprimare și informare și respectarea vieții private și de familie,

– având în vedere recentele inițiative pentru depistarea formelor grave de criminalitate și a terorismului (de ex. proiectul Check the Web („Verificați pe internet") și recenta propunere de modificare a Deciziei-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului, precum și propunerea de revizuire a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor electronice,

– având în vedere activitatea depusă în cadrul Consiliului Europei (CoE), în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și în cadrul ONU, atât în ce privește combaterea criminalității și a criminalității cibernetice, cât și în ce privește protejarea drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv pe internet,

– având în vedere cele mai recente decizii ale instanțelor europene și ale curților constituționale naționale în acest domeniu și în special decizia Curții Constituționale a Republicii Federale Germania, care recunoaște dreptul specific la protecția confidențialității și a integrității sistemelor de tehnologie a informației,

– având în vedere articolul 114 alineatul (1) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât internetul a devenit un instrument vital, pe plan mondial, pentru exercitarea libertății de exprimare și dezvoltarea activităților de afaceri; întrucât, dat fiind această situație, este cu atât mai important, în contextul luptei împotriva criminalității și a abuzurilor de putere, în sfera publică sau privată, să nu se limiteze potențialul acestui instrument;

B. întrucât dimensiunea sa globală, dezvoltarea rapidă și caracteristicile tehnice specifice ale internetului fac dificilă supravegherea acestuia doar prin intermediul legislației naționale și întrucât ar trebui să existe inițiative, inclusiv la nivel internațional, vizând protejarea drepturilor persoanelor, atât în ce privește securitatea și libertățile, cât și protejarea vieții private a acestora,

1. adresează Consiliului recomandările următoare:

   a) să faciliteze alinierea treptată în cadrul UE a legislațiilor naționale referitoare la cerințele legate de protejarea drepturilor fundamentale pe internet,

   b) să ia măsuri menite să ducă la intensificarea dialogului dintre legislativele naționale și legislativul european și între instanțele naționale și cea europeană,

   c) să promoveze dialogul dintre toți cei implicați și afectați de internet și în special operatorii de internet și utilizatorii acestuia,

   d) să promoveze încheierea acordurilor internaționale necesare, atât la nivel bilateral (și în special transatlantic), cât și la nivel multilateral (CoE, OCDE și inițiative ONU);

2. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și, spre informare, Comisiei.